

2. Масенко Л. Мовна ситуація України: соціолінгвістичний аналіз. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз і рекомендації. За ред. Ю. Бестерс-Дільгер. Київ, 2008. С. 96–131.

3. Масенко Л. Мовна поведінка особистості у ситуації білінгвізму. Число. 2004. № 35. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n35texts/masenko-bilingv.htm>

4. Михальчук Оксана. «Мовна поведінка» як категорія української соціолінгвістики / Мова і суспільство. 2014. Вип. 5. С. 28–39.

5. Соколова С. Основні типи мовної поведінки киян (за даними анкетування). Українська мова. 2013. № 2. С. 38–55.

**Н. Д. Борисенко
В. О. Кравченко
м. Житомир**

ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ ОДЯГУ ТА ВЗУТТЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Лінгвокультурні та лінгвокраїнознавчі розвідки досліджують одиниці, що відображають у своїй семантиці культуру, історію певного етносу, ілюструють роль, яку відіграє мова у накопиченні культурно-значущої інформації [2; 3]. Серед них виділяємо лексичні одиниці, що підкреслюють індивідуальність кожного народу та особливості його життя і відносяться до реалій. До останніх належать лексеми, які номінують події суспільного і культурного життя країни, громадські організації та установи, звичаї і традиції, предмети побуту, особливості географічного рельєфу, представників флори та фауни, витвори мистецтва, літератури, імена історичних особистостей, громадських діячів, вчених, письменників, композиторів, артистів, популярних спортсменів, героїв художніх творів, явища природи, тощо. Інакше кажучи, реалії називають всі феномени життя, розуміння яких потребує або енциклопедичної довідки, або наочного пояснення [1, с.45-53]. На разі реалії є об'єктом вивчення не тільки для лінгвістів та перекладачів, але й для антропологів та етнографів, що вказує на міждисциплінарний характер зазначених одиниць. Вони залишаються найменш вивченими лінгвістичними одиницями [4 с. 234], оскільки їхня класифікація потребує систематизації великого фактичного матеріалу.

Серед слів-реалій виділяємо групу лексики на позначення одягу та взуття, до якої відносимо лексичні одиниці, які номінують предмети

гардеробу, що використовуються в англомовних країнах та були запозичені іншими спільнотами разом із назвами.

Серед іменників на позначення одягу та взуття виділяємо групи питомих та запозичених лексем.

Питомі англійські одиниці поділяємо на підгрупи залежно від способу утворення. До першої – відносимо лексеми утворені афіксацією. Наприклад, *blazer – a coloured jacket worn by schoolchildren or sports players as part of a uniform; a plain jacket not forming part of a suit but considered appropriate for formal wear* [5]. Іменник *blazer (a thing that blazes or shines)* утворено афіксальним способом від питомого дієслова *to blaze* [6] у першій половині XVII ст. Наприкінці XIX ст. фіксується значення *bright-colored loose jacket* [6].

Другу підгрупу складають лексеми, що з'явилися у результаті словоскладання. Наприклад, одиницю *trench-coat – a loose belted, double-breasted raincoat in a military style* [5] утворено шляхом словоскладання іменників *trench* та *coat* під час Першої світової війни для позначення шинелі, яку британські офіцери носили на передовій [6].

Запозичення з інших мов включають номінації теплового одягу. Наприклад, *anorak – waterproof, hooded jacket*, походить від ескімоського *anoraq* [6]; лексему *parka – a large windproof jacket with a hood, designed to be worn in cold weather* [5] запозичено у другій половині XVIII ст. від алеутського *parka* [6].

З мов американських індіанців до англійської мови потрапляють іменники, що номінують типові предмети гардеробу цих племен. Наприклад, *moccasins – a soft leather slipper or shoe, strictly one without a separate heel, having the sole turned up on all sides and sewn to the upper in a simple gathered seam, in a style originating among North American Indians* [5].

Окрему групу складають слова невизначеної етимології. Наприклад, лексема *loafers – a type of shoe for informal occasions, 1937* [6], *a leather shoe shaped like a moccasin, with a flat heel* [5] вважається частковою калькою з німецької *Landläufer* від *Land* (земля) та *Läufer* (бігун) [6].

Окремо виділяємо лексеми утворені шляхом деонімізації, тобто переходу власної назви у загальну. До першої підгрупи відносимо одиниці, утворені від прізвищ та титулів. Наприклад, назва жакету *cardigan – a knitted jumper fastening down the front* [5] пов'язується з титулом сьомого графа Кардігана, який першим почав носити такий одяг. Перехід прізвища у назву плаща демонструє наступний приклад: *mackintosh – a full-length waterproof coat* [5]; *waterproof outer coat or cloak* [6]. Плащ з'явився у першій половині XIX ст. та його було названо на честь Чарльза Макінтоша, шотландського винахідника, який запатентував процес виготовлення водонепроникного матеріалу. Крім того, можливим є

використання присвійного відмінку при утворенні назви предмету гардеробу. Наприклад, *Levi's – a brand of denim jeans*, слово з'являється у 1920х роках *named after Levi Strauss, original US manufacturer in the 1860s* [5]

До другої підгрупи відносимо одиниці, які утворено від географічних назв. Наприклад, *Bermuda shorts also Bermudas – casual knee-length shorts* [5] *first attested 1946 (in "The Princeton Alumni Weekly"), from the type of garb worn by U.S. tourists there* [6]. Третя група включає номінації, утворені від назв інституцій: *Oxfords – a type of lace-up shoe with a low heel* [5]; *a type of shoe laced over the instep*, слово фіксується у 1721 р. [6]

Отже, лексика на позначення одягу та взуття відноситься до питомої та запозиченої, утворюється шляхом афіксації, словоскладання та деонімізації. Подальшою перспективою дослідження є аналіз інших тематичних груп реалій сучасної англійської мови, виявлення їх походження та способів утворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисенко Н. Д., Шевчук О. О. Лінгвокраїнознавство англomовних країн. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 161 с.
2. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. Пер. с англ., отв. ред. М. А. Кронгауз, вступ. ст. Е. В. Падучевой. М. : Русские словари, 1996. 416 с.
3. Верещагин Е. М., Костомаров В.. Лингвострановедческая теория слова. - М. : Русский язык, 1980. 234с.
4. Влахов С., Флорин С., Непереваемое в переводе. Москва : Международные отношения, 1980. 341 с.
5. English Oxford Dictionaries. URL: <https://en.oxforddictionaries.com> (дата звернення 20.03.2019).
6. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com> (дата звернення 20.03.2019).

С. К. Топачевський
м. Житомир

ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ДЕФОРМАЦІЙ

Перекладацька деформація розглядається як явище, яке базується на прагматичній деформації, тобто деформації змісту і концептуального